

nem naturae elementa gestabat, ac pariter subinde mortalis erat. Verum eam a Deo gratiam obtinuit, ut mortem, si ita voluisset, nunquam obiret, sed coelo etiamnum vitae compos inferretur. Hacce tamen uti praerogativa noluit. »

QUAESTIO QUINTA

DE CONCEPTIONE DEIPARENTIS QUoad ANIMAM

ARTICULUS I

Utrum beata Virgo potuerit a Deo praeservari a peccato originali quoad animam?

Nota. — Quaestio haec fusius tractatur a P. VASQUEZ (*tom. 2, part. 3, disp. 116, cap. 1*), qui varias sententias refert. — Prima docet beatam Virginem non potuisse in primo momento suae conceptionis sanctificari, sed necessario originale peccatum contrahere, hoc ipso quod in Adamo peccaverit, et sub universalis lege de transfundendo peccato originali comprehensa fuerit. Pro qua refertur S. THOMAS (*Summ. part. 3, quaest. 127, art. 12*). — Secunda opinio est Deiparam Virginem in eodem conceptionis momento contraxisse peccatum originale, et fuisse sanctificatam hoc sensu, quod in primo signo rationis fuerit culpa, in altero gratia : ex ratione quod expellens et expulsum debeat esse simul, peccatum nempe et gratia, non permanenter, sed transeunter. — Tertia opinio est beatam Virginem non potuisse in primo instanti justificari, sed debuisse aliquo tempore in peccato esse, et postea primum justificari : cum duo instantia non possint sibi esse immediata. — Quarta et vera sententia haec est :

Virgo Deipara potuit in primo conceptionis momento ita justificari, ut peccatum originale non contraheret. Ita VASQUEZ (*ubi supra*).

Probatur, primo : Deus potest dare animae gratiam quocumque instanti, pro quo est capax, uti per se patet; atqui anima est capax gratiae statim pro primo conceptionis, seu infusionis, instanti, pro quo nempe animatio, seu conceptio quoad animam fit : ergo pro primo conceptionis instanti potest animae infundere gratiam. — Minor probatur : Deus dedit animae Adami et Evae pro omnium primo animationis, seu unionis animae cum corpore, instanti gratiam, uti pro certo habent theologi : ergo potest Deus in naturalibus pro primo instanti rebus dare formam, vel eam mutare, et dare contrarium. Sic potest Deus facere ut aqua alias naturaliter frigida sit calida, ut in balneis : ergo etiam facere potuit ut anima pro primo instanti quo carni unitur, accipiat gratiam sanctificantem.

Probatur, secundo : licet Deus fecerit legem universalem ut omnes descendentes seminaliter ex Adam contrahant peccatum originale, tamen nil obest quin a lege ista exceperit beatam Virginem, tamquam futuram suam Matrem. Sed pro casu exceptionis illa non contraxit peccatum originale, quia pro hoc casu lex illam non attingit, ut palet. Ergo potuit Deus facere ut beata Virgo non contraheret peccatum originale. — Major probatur : licet Deus universalis legi dixerit : « *Omnia quae de terra sunt in terram convergentur* (Eccli. XL, 11), » tamen Deipara Virgo fuit excepta. Item licet Deus legi universali dixerit ad Eam pro omnibus posteris : « *In dolore paries* (Gen. III, 16), » tamen, ex certo consensu theologorum, inde exempta est Virgo Deipara. Ergo, etiam licet Deus legem universalem fecerit ut omnes descendentes ex Adamo contrahant peccatum originale, tamen inde excipi potuit Virgo Maria.

Probatur, tertio : potuit Deus excipere suam Matrem a lege universalis de posteris peccatum originale contracturis, si Adam peccaret, uti jam ostensum est. Et licet daretur gratis.

quod expellens et expulsum, gratia et peccatum, debeant simul stare, tamen Deus facere potuit ut gratia in beata Virgine non fuerit expellens peccatum; quia, supposita exceptione beatae Virginis a lege universalis de contrahendo peccato, peccatum nunquam fuit in beata Virgine : et hoc ipso gratia non fuit expellens ibi, relate ad peccatum. — Confirmatur : in primis parentibus, Adamo et Eva, gratia non fuit expellens peccatum, quia hoc ante gratiam in illis non fuit : ergo pariter in beata Virgine gratia non fuit expellens peccatum, quia hoc in ea nunquam fuit. Accedit quod gratia non ex necessitate habeat rationem expellentis, cum possit etiam esse praeservans et impediens, uti est in primis parentibus. Ergo potest Deus, cum liber sit, beatae Virgini dare gratiam, non quae expellat, sed quae praeservet a peccato.

Probatur, quarto : si Deus nullam legem fecisset de transferenda justitia, vel peccato, in posteros, tunc posteri Adae non contraxisserent peccatum originale, sive pro primo instanti, sive pro aliquo tempore. Atqui Deus, cum liber sit, potuit nullam legem facere de transferenda justitia, vel peccato. Ergo potuit facere ut beata Virgo, sicut et alii posteri Adae, non contraheret peccatum originale, sive pro aliquo tempore, sive pro primo conceptionis instanti.

ARTICULUS II

Utrum Deus, ex quo decrevit esse Filius Virginis, habuerit quasi debitum ad praeservandam Matrem suam a peccato originali?

Respondetur : Deus, ex quo decrevit esse Filius Virginis (quod factum est in primo signo divini decreti), habuit quasi debitum praeservandi Matrem ab originali labe.

Probatur, primo, ex titulo gratitudinis. Nam, ut docet

S. THOMAS (*Summ. part. 2-2, quaest. 106, art. 6*), gratitudinis officium est « ut reddat plura in recompensatione, aut certe paria. » Qui ergo voluit esse Filius, voluit quoque non esse ingratus. Cum ergo vitam a Matre acceperit infiniti pretii, debuit quoque gratiam rependere tantam, quanta non repugnat et decet. Atqui gratia praeservans ab originali est evidenter non repugnans : ergo hanc gratiam Deus ipsi dedit, ex quo voluit esse ejus Filius.

Probatur, secundo, ex titulo pietatis. Nam pietas exigit ut filius non sit durus erga propriam matrem, sed ut se exhibeat benevolum et beneficium, praesertim in malis avertendis, dum potest. Ergo cum peccatum sit sumnum et unicum malum, titulus pietatis exigit ut Deus suam Matrem praeservet a peccato originali. — Confirmatur : beata Virgo mallet non esse Dei Mater, non omnium creaturarum Regina, quam vel uno momento Deo esse exosa, expers gratiae, peccato foedata, et non innocens, quod fit per peccatum originale. Ergo Deus, ex quo voluit esse Filius Virginis, pietate filiali careret, si non praestaret Matri, cum possit, quod haec tantopere et prae cunctis rebus aliis exoptat.

Probatur, tertio, ex titulo infinitae sapientiae, qua debitor est sibi ipsi Deus, ut nihil repugnans faciat, aut rectae rationi, vel proprio honori adversum, sed quaevis meliora ad finem a se praefixum. Sic enim concorditer docent sancti Patres, et in specie S. AUGUSTINUS (*De Quant. Anima, cap. 33*) : « Justitia summi Dei facta est, ut non modo acta sint omnia, sed etiam sic sint, ut omnino melius esse non possint. » Et adhuc (*De lib. Arbitrio, lib. 3, cap. 5*) : « Quidquid tibi vera ratione melius occurrit, hoc scias fecisse Deum. » Atqui Immaculata Conceptio evidenter melior est non solum in se, sed etiam in ratione dispositionis ad esse Matris Dei, quam peccatum originale ; et Deus, tanquam aequissimus rerum aestimator hoc ipsum peccatum aspicit pro vera inimicitia, igno-

minia, infamia, dedecore et macula, eaque tali, quae si Matri inhaereret, in Filium quoque redundaret et honori Dei praejudicaret, ut notat S. THOMAS (*Summ. part. 3, quaest. 27, art. 4*) sub his verbis : « Beata Virgo non esset idonea Mater Dei, si aliquando peccasset, quia honor parentis redundat in prolem. » Unde, et per oppositum, ignominia Matris in Filium redundasset. Repugnat ergo divinae sapientiae et honori Dei permissio peccati in propria Matre ; et sic debuit Deus, debito sumpto a seipso, Matrem praeservare a peccato originali.

Objicitur : peccatum originale jam supponitur remissum quando beata Virgo fit Mater Dei : ergo ex peccato originali ipsius Matris non resultat labes vel macula praejudiciosa proli.

Respondeatur quod, licet peccatum supponatur remissum, maneant tamen tales effectus, qui, et Matri Dei, et Deo ipsi qua Filio, repugnant. Si enim beata Virgo contraxit peccatum originale, manet ipsi nota feminae ob amissam animae virginitatem corruptae, non amplius innocentis, quondam Deo rebellis et inimicae, sub servitute daemonis redactae ; quae nota non solum Matri, sed et Proli repugnat. Et sane si nota relicta a peccato veniali jam remisso Matre Dei censemur indigna (uti communis sensus est inter orthodoxos, qui idcirco tenent ipsam per totam vitam suam non peccasse venialiter), tunc multo magis indigna erit nota relicta a peccato originali : quia hoc est peccatum mortale dissolvens amicitiam, et ideo multo foedius et turpius coram Deo.

ARTICULUS III

*Utrum Conceptio Immaculata sit vere in sacris
Litteris contenta ?*

Respondeatur : Immaculata Conceptio beatae Virginis, etsi non formaliter et explicite, tamen implicite et virtualiter est

in sacris Litteris vere contenta et revelata (1). Ita omnes piae sententiae assertores.

Probatur, primo, ex GENESI (III, 14 et 15) : « *Inimicitias ponam inter te et mulierem. Ipsa conteret caput tuum :* » in quo textu, juxta communem Patrum et theologorum sententiam, victoria refertur Deiparae Virginis contra diabolum, in evadendo peccatum, idque praecipue originale, quia textus ait : « *Ipsa conteret caput tuum ;* » caput autem peccatorum est originale, tamquam omnium peccatorum origo et radix, unde initium habuit diabolica tyrannis in genus humanum. — Neque dicatur in Hebreo non legi « *ipsa conteret,* » sed « *ipse conteret;* » quia contra est quod viro catholico sufficere debeat in Vulgata editione legi « *ipsa conteret.* » Hanc enim CONCILIO TRIDENTINUM, sess. 4, de editione sacrorum Librorum expresse statuit, et pro authentica declarat, praeci- piendo, « ut nemo illam rejicere quovis praetextu audeat vel praesumat. » Deinde cardinalis BARONIUS (*De Verbo Dei*, lib. 2, cap. 12, num. 3) oppositum sic nervose refellit : « Etiamsi multi codices Hebraici habeant *hic*, id est, *ipse*; legi tamen unum in quo erat scriptum *haec*, id est, *ipsa*; ac praeterea, remotis punctis, illam vocem Hebraicam *hic* posse interpretari *ipsa*, nimis rudis est qui nescit, et Vulgata revera interpretatur ita, quod nobis sufficiat. »

Probatur, secundo, ex CANTICO (IV, 7) : « *Tota pulchra es, amica mea, et macula non est in te.* » Quae propositio sic absolute, indefinite et universaliter prolata a Scriptura, contradictorie opponitur huic : *Macula*, qualis verissime est peccatum originale, *est in te*; adeoque haec propositio, a

(1) Sensus litteralis Scripturarum est *explicitus seu formalis*, vel *implicitus seu virtualis*. Primus est ille quem verba ipsa ex institutione habent; secundus est quem verba habent ex connexione, implicita continentia, et legitima deductione. Uterque hic sensus est intentus a Spiritu Sancto. — De vario sensu Scripturae vide supra, *quaest. 1, art. 3.*

Spiritu Sancto dictata, excludit aperte peccatum originale a persona de qua loquitur. Loquitur autem de Maria Virgine, tum, quod etsi loqueretur de Ecclesia, tamen Ecclesia in nullo membro pulchra est et sine macula originali, nisi in beata Virgine; et sic tamen probaret Deiparam esse sine labe originali : tum quod loquens Spiritus Sanctus inducatur tamquam disserens de sua Sponsa, quae propriissime Maria est, utpote quae sola, et nulla alia, ex obumbratione Spiritus Sancti concepit.

Probatur, tertio, ex S. LUCA (I, 28) : « *Ave, gratia plena.* » Dicitur beata Virgo expresse « *gratia plena*, » non quidem positive per accessum ad Deum, quia sic plena esse non potest, cum hic accessus semper major esse possit in infinitum. Semper enim augmentum sumpsit haec gratia in positivo accessu ad Deum in ipsa etiam beata Virgine, cum propter continuum meritum semper creverit in gratia usque ad finem vitae; adeoque pro tempore Annuntiationis needum plena esse potuit. Fuit ergo plena negative per recessum a contrario, seu a peccato, hoc sensu quod fuerit praedita gratia praeservante ab omni peccato, tam originali quam actuali (prout exponitur in Salutatione angelica catechismi Bellarmini, quem Clemens VIII speciali constitutione, incipiente « *Pastoralis Romani Pontificis*, » anno 1598 edita, universae Ecclesiae usurpandum proposuit et enixe commendavit. Et certe dum angelus has voces « *gratia plena* » absolute pronuntiavit de Virgine cum salutatione ab ipso Deo facta, quae non solum affectiva sed effectiva est, debuit angelus intelligere plenitudinem quae sine defectu est : securus non foret vera simpliciter dicta plenitudo. Adeoque debuit beata Virgo in veritate fuisse plena, cum recessu praeservativo ab omni peccato originali et actuali; adeoque etiam sine jactura innocentiae et corruptione virginitatis animae. Si enim gratia originalis et primaevae innocentiae fuit collata angelis et primis parentibus, cur non

potius Matri Dei ? si servis, cur non et Reginae ? Et si servi quales sunt angeli possunt gloriari se esse plene innocentes, quin unquam fuerint rebelles et coram Deo rei, odibiles et detestabiles, cur non potius Dei Mater hoc dono et hac laude potiatur ? praesertim quia haec ipsa laus et praerogativa eidem in tanto pretio est, ut mallet non esse Mater Dei, non esse Regina angelorum et hominum, quam non esse innocens, non esse virgo secundum animam; quam fuisse aliquando per peccatum corrupta, Deo inimica et exosa. Quando ergo angelus vocavit eam « *gratia plenam*, » revera dicere voluit eam in veritate fuisse gratia plenam, cum prae-servatione ab omni peccato, non solum actuali, sed etiam originali (1).

ARTICULUS IV

Utrum sit de fide beatam Virginem esse sine labe originali conceptam?

Respondetur : de fide est quod beata Virgo sit sine labe originali concepta.

Probatur ex Bulla dogmatica « *Ineffabilis Deus* » a Pio IX in Concilio Vaticano oecumenico, die 8^a anni 1854, promulgata et ad universum orbem directa.

Ita loquitur summus Pontifex : « Plurimum in Domino confisi advenisse temporum opportunitatem pro immaculata sanctissimae Dei Genitricis Virginis Mariae conceptione defi-

(1) Hic esset locus demonstrandi veritatem Immaculatae Conceptionis fuisse omnino ab apostolis agnita et fidelibus tradita; item quod Immaculatae Conceptioni testimonium dant omnium saeculorum sancti Patres et Doctores, aequa ac Concilia Ecclesiae et Summi Pontifices; sed haec materia potius spectat ad Apologeticam et Historiam. Cfr SEDLMAYR, *Scholastica Mariana*, part. 1, *quaest.* 6, *art.* 5 et seq.; PERRONE, *De Immaculata B. M. V. Conceptione*; MALOU, *l'Immaculée Conception*, et alii multi.

nienda, quam divina eloquia, veneranda traditio, perpetuus Ecclesiae sensus, singularis catholicorum antistitum, ac fidelium conspiratio, et insignia Praedecessorum nostrorum acta, constitutiones, mirifice illustrant atque declarant; rebus omnibus diligentissime perpensis, et assiduis fervidisque ad Deum precibus effusis, minime cunctandum Nobis esse censuimus supremo Nostro judicio immaculatam ipsius Virginis conceptionem sancire, definire, atque ita pientissimis catholici orbis desideriis, Nostraeque in ipsam sanctissimam Virginem pietati satisfacere, ac simul in Ipsa unigenitum Filium suum, Dominum nostrum Jesum Christum, magis atque magis honorificare : cum in Filium redundet quidquid honoris et laudis in Matrem impenditur. »

« Quare, postquam nunquam intermisimus in humilitate et jejunio privatas Nostras et publicas Ecclesiae preces Deo Patri per Filium ejus offerre, ut Spiritus Sancti virtute mentem Nostram dirigere et confirmare dignaretur, implorato universae coelestis curiae praesidio, et advocate cum gemitis Paraclito Spiritu, eoque sic adspirante : ad honorem sanctae et individuae Trinitatis, ad decus et ornamentum Virginis Deiparae, ad exaltationem fidei catholicae, et christiana religionis augmentum; auctoritate Domini nostri Iesu Christi, beatorum apostolorum Petri et Pauli, ac Nostra, declaramus, pronuntiamus et definimus doctrinam quae tenet beatissimam Virginem Mariam in primo instanti suae conceptionis fuisse, singulari omnipotentis Dei gratia et privilegio, intuitu meritorum Christi Jesu, Salvatoris generis humani, ab omni originalis culpe labe praeservatam, immunem, esse a Deo revelatam, atque idcirco ab omnibus fidelibus firmiter constanterque credendam. Quapropter, si qui secus ac a Nobis definitum est, quod Deus avertat, praesumpserint corde sentire, ii noverint, ac porro sciant se proprio judicio condemnatos, naufragium circa fidem passos esse et ab unitate Ecclesiae

defecisse; ac praeterea facto ipso semet poenis a jure statutis
subjicere, si, quod corde sentiunt, verbo aut scripto, vel alio
quovis externo modo, significare aussi fuerint. ”

QUAESTIO SEXTA

DE PLENITUDINE GRATIAE ET VIRTUTUM PRO PRIMO CONCEPTIONIS INSTANTI

ARTICULUS I

*Utrum beata Virgo fuerit gratia plena, et habuerit,
pro primo conceptionis instanti, plenitudinem gra-
tiae jam consummatam?*

Ad primum quaesitum respondeatur: beata Virgo verissime et catholice dicitur gratia plena.

Probatur, primo, ex versione Vulgatae, quae pro regula fidei habenda est, in qua expresse dicitur “*gratia plena*” (Luc. I, 28). » Scripturae consonat constans Ecclesiae traditio in *Ave Maria* contenta, et tota sanctorum Patrum Latinorum praecipue antiquitas. Sic enim dictum locum reddunt S. AMBROSIUS (*In Luc. I*), S. AUGUSTINUS (*Enchirid. cap. 36*), S. SOPHRONIUS (*Serm. de Assumpt.*), et alii quos citat Maldonatus in haec verba.

Probatur, secundo, ex modo salutationis angelicae, quo angelus expresse ostendit Virginem non esse solum gratiam consecutam, sed singulari et eminentiori modo; et tali gratiae plenitudine repletam, cui nemo aliis inter caeteros justos poterit exaequari. Etenim angelus ad Virginem ingressus non ita salutavit ut Raphael Tobiam (*Tob. XV, 11*), ut Gabriel